

Descrèdit del present, i elogi de la política, 1

El públic que m'escoltava era un públic assenyat, reposat, amb alguna experiència de la vida, si més no per l'edat: era un públic de tres o quatre centenars del que en podríem dir alumnes "seniors", estudi-

Joan Francesc Mira

ants d'aquells cursos que les nostres universitats ofereixen a la gent gran, sovint molt més interessada que la jove. Per alguna raó, el director del curs m'havia demanat que parlara "de política", matèria que no figura als plans d'estudi. I valga'm Déu, si vam parlar de política, aquesta cosa que, segons les enquestes i la premsa, se suposa que està tan desacreditada. Abans, però, em vaig enredar una mica, intentant concretar la perspectiva. Per començar, vaig recordar als assistents que, en efecte, vivim uns anys conflictius i difícils, que en aquest Regne d'Espanya i en la major part d'Europa, sobretot la part meridional, la percepció del desastre domina els humors públics i privats: desastre de les finances, inèpcia dels polítics, humors pèssims, tanta gent abocada a una nova pobresa, i tot això que comentem cada dia i que és llarg d'enumerar. I malgrat tot, és un desastre limitat, no una catàstrofe còsmica, no el pitjor temps de la història. Ho vaig recordar als presents, persones de memòria llarga: perquè els segles passats, inclòs el segle XX amb l'excepció de poques dècades, han estat molt pitjors que els inicis d'aquest. Han estat plens (començant per l'Europa nostra) de tiranies diverses, monarques absoluts, imperis opressors, dictadures, abundància de guerres, destruccions, explotació sense misericòrdia, fams i misèries sense fi, vellesa sense seguretat, salut sense protecció, educació sense recursos. Fet i fet, el passat, inclòs un passat ben recent, ha estat ple de tot allò que, d'ençà de cinquanta anys o pocs més, considerem el contrari de l'estat natural de les coses. Però sovint mirem el temps present com si l'abundància de béns, el menjar barat, el transport fàcil, la comoditat domèstica, les diverses formes de seguretat social, foren adquisicions molt antigues de la història i no conquestes de fa quatre dies. Com si tot allò que s'ha anat adquirint i acumulant formara part d'una forma de vida guanyada per sempre i com qui diu ja natural i segura.

Com si el progrés haguera de ser indefinit i etern. I així ens hem adaptat, en un estrany procés evolutiu, a la confiança en el progrés continu: a la convicció que posseïm un dret natural inalienable a l'augment permanent del benestar. I llavors cada petita o gran adquisició és vista com a base per a una altra de nova. Fins a arribar, poc o molt conscientment, a aquella demanda grotesca que exigia: "Mucho, de todo, ya!". I no solament molt de tot, sinó més, cada generació, cada any, cada mes, cada dia.

On queda, doncs, la memòria d'uns temps recents (només trenta anys, o cinquanta o seixanta) més modestos, quan els primers electrodomèstics, el primer piset propi, el primer Seat 600 o equivalent, omplien de felicitat milions i milions de persones? I què se n'ha fet, en aquest país nostre, d'aquells primers anys de democràcia, quan la llibertat era una glòria, cada elecció era una festa, els "pares de la Constitució" eren grans homes mereixedors de tot respecte, i els líders polítics (des d'Adolfo Suárez a Jordi Pujol o a Felipe Gonzalez) semblaven tan dignes d'admiració i de lloança? Deixant les preguntes retòriques, i deixant de banda la mediocritat general i creixent dels polítics, deixant els abusos innobles del món financer, la irresponsabilitat dels governants, la inèpcia i rapinya, i algunes coses més, deixant de banda tot això (que no és poc i no es pot deixar de banda), la darrera pregunta seria: era assenyada i raonable la nostra fe en la prosperitat eterna, segura i creixent? I al costat i afegida: era raonable la confiança pública en una "classe política" (expressió abominable, a més d'incerta) composta només de persones honestes al servei del bé comú, persones intel·ligents, i sobretot capaces de reproduir-se amb nous membres més intel·ligents encara, més ben preparats i sobretot més honestos? Els meus oients, membres quasi tots d'allò que en solem dir "tercera edat", movien el cap amb gestos de negació resignada. I dit això, estimats oients, que els vaig dir, ja que vostès i jo som gent assenyada, no ens deixem arrossegar per aquest catastrofisme ambiental que ens volen encomanar els insensats. A continuació, vam parlar de política.

“Era raonable la confiança pública en una ‘classe política’ (expressió abominable, a més d'incerta) composta només de persones honestes al servei del bé comú, persones intel·ligents, i sobretot capaces de reproduir-se amb nous membres més intel·ligents encara, més ben preparats i sobretot més honestos?”